

Dkt. Jeffrey Niehaus, Theolojia ya Kibiblia, Kipindi cha 9, Agano Jipya

© 2024 Jeffrey Niehaus na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Jeffrey Niehaus katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Biblia. Huu ni kipindi cha 9 kuhusu Agano Jipya.

Sasa tunakuja kwenye Agano Jipya, ambalo, kama tunavyolielewa, ni agano la mwisho, agano linalohitimisha katika mpango maalum wa neema.

Ni agano moja la neema maalum linalobaki linalofanya kazi. Na kwa hivyo, tutaangalia hilo. Tayari tumezungumzia kuhusu hilo, lakini kwanza tutamtazama Yesu kama nabii mpatanishi wa agano na historia ya hilo. Huu ni muhtasari mfupi tu wa mambo ambayo tumeyaona.

Yeye ndiye nabii aliyeahidiwa katika Kumbukumbu la Torati 18, nabii kama Musa. Kama tulivyoonyesha, ili awe nabii kama Musa, angepaswa kuwa nabii mpatanishi wa agano mwenye agano jipya na Torati kwa watu wote, Torati mpya, mpango mpya kwa watu wote. Na hivyo ndivyo Yesu alivyokuwa wa kipekee.

Kwa hivyo, yeye ndiye nabii aliyeahidiwa. Yeye ndiye mpatanishi wa agano lililoahidiwa. Yereimia 31, kama tulivyozungumzia, ni utabiri wa agano hilo.

Ni agano jipya. Sio agano la upya kwa sababu Yereimia 31 inatuambia, hili halitakuwa kama agano nililofanya na baba zenu nilipowatoa Misri. Na agano la upya hakika ni kama agano ambalo hulifanya upya.

Kwa hivyo, hili ni agano jipya, mpango mpya, ukuhani mpya, kwa mfano. Kwa hivyo Waebrania inasema, unajua, ambapo kuna mabadiliko ya ukuhani, lazima kuwe na mabadiliko ya sheria. Kwa hivyo ni mpango mpya kabisa.

Na tumezungumzia hilo katika vipengele kadhaa. Ezeieli 43, ahadi ya mchungaji mmoja, Daudi, tumezungumzia hilo, yaani mpendwa. Atawatunza.

Yeye atakuwa mchungaji wao. Mimi, Bwana, nitakuwa Mungu wao, na mtumishi wangu Daudi atakuwa mkuu kati yao.

Mimi, Bwana, nimesema. Agano hili linalokuja, ambalo litasimamiwa na Daudi huyu mpya, pia linaitwa agano la amani. Na sasa tunaielewa maana yake kwa sababu hilo huja kupitia Daudi mpya, Yesu, mpendwa, ambaye hutoa amani ambayo ulimwengu hauwezi kutoa.

Ezekieli 37, mtumishi wangu Daudi atakuwa mfalme juu yao. Watafuata sheria zangu, watakuwa waangalifu kuzishika amri zangu, na kadhalika. Nitafanya agano langu la amani nao.

Itakuwa agano la milele. Na hilo, kwa kweli, ni agano la milele. Kama tulivyosema, agano jipya ndilo agano moja la milele.

Ni ile inayodumu milele. Nami nitaweka patakatifu pangu kati yao milele. Hasa, sisi ni patakatifu pake.

Kwa hivyo, yuko kati yetu. Yuko ndani yetu milele. Mataifa watajua ya kuwa mimi, Bwana, ninayewatakasa Israeli wakati patakatifu pangu patakapokuwa kati yao milele.

Matokeo ya hili katika mnyumbuliko wa maisha ya mwamini ni kwamba tunaweza kuwa na upendo wa Kristo. Na hivyo, Yesu anasema, watu watajua. Ninyi ni watu wangu, wanafunzi wangu, kwa sababu ya upendo mnaonyesha.

Basi, Yesu ndiye mpatanishi wa agano. Na vipi kuhusu kazi yake? Wasomi, wasomi wa Agano Jipya wamezungumzia swali, je, tuna Injili? Zinaonekana kuwa za kipekee katika historia ya enzi hiyo.

Tunapata wapi kitu kama hicho? Kwa sababu si wasifu tu; ni zaidi ya hapo. Meredith Kline, ambaye alifundisha huko Gordon-Conwell hapo awali, alikuwa mshauri wangu, akidokeza kwamba aina ya Injili ndiyo mfano mwingine wake, kazi ya Musa, na tunaipata katika Kutoka. Na nadhani yuko sahihi.

Kwa sababu aina ya Injili kwa kiasi fulani ni wasifu, lakini ni wasifu wa mpatanishi wa agano ambaye kupitia kwake Mungu hufanya ishara na maajabu ili kuwaokoa watu wake na kuanzisha uwepo wa hekalu miongoni mwao. Hivi ndivyo ninavyoelezea kwa mujibu wa dhana kuu. Lakini ndivyo inavyoendelea hapa.

Na kwa hivyo, nimeunda ulinganifu huu, ambao nadhani una faida fulani. Tukiangalia vitabu hivi viwili na kuvilinganisha, katika visa vyote viwili, una kuzaliwa. Katika visa vyote viwili, unapitia mateso.

Tutarudi kwenye hilo. Katika visa vyote viwili, kuna usafiri kutoka kwa mateso. Na kuna kukimbia kutoka kwa hatari ya kifalme, yaani, mfalme.

Katika visa vyote viwili, una mfalme anayejaribu kumuua, kwa hakika, mpatanishi wa agano. Una kurudi baada ya kukimbia kurudi kwa watu wa Mungu. Una utambulisho wa nabii uliowekwa wazi.

Musa anaweka wazi yeye ni nani na atakachotaka afanye. Utambulisho huo umethibitishwa wazi katika Mathayo. Kuna wafuasi walioitwa.

Kuna ishara na maajabu ya awali. Sheria inatolewa mlimani, mlimani, Mahubiri ya Mlimani. Kimsingi Yesu anafafanua upya sheria.

Anaielezea upya. Anakuonyesha inahusisha nini hasa. Anatoa maagizo yake mwenyewe.

Na kisha unapata, baadaye, maelekezo zaidi na ishara na maajabu. Kuna mabadiliko, au kuna uzoefu kama huo mlimani, katika visa vyote viwili. Hakika, kuna taasisi ya agano.

Kuna mlo wa kuidhinisha agano. Tulizungumzia hili katika kisa cha Karamu ya Mwisho. Ni kigumu sana.

Inatarajia, kwa mfano, kwamba hii ni damu yangu ya agano. Haijamwagwa bado, lakini itakuwa hivi karibuni. Na kuna kuwekwa wakfu kwa hekalu.

Tulizungumzia kuhusu ulinganifu kati ya kikao cha hema la Bwana na kuja kwake katika Matendo 2 siku ya Pentekoste. Na kisha kuna uwepo unaoendelea wa Bwana. Kwa hivyo, jambo moja au mawili ya kuzingatia hapa, na haswa, nadhani inafaa kuangalia kinachotokea na biashara hii hapa.

Sasa, Herode alipotoa amri ya kuwaua watoto wote kuanzia miaka miwili na chini, kulingana na tarehe aliyoipata kutoka kwa wenye hekima waliomjia, alifadhaika. Kwa nini? Alifadhaika kwa sababu ndiye aliyezaliwa kuwa mfalme. Naam, yeye ni mfalme.

Na kwa hivyo, kwa kawaida, anahisi kwamba ufalme wake unatishiwa. Na kwa hivyo, anafanya anachofanya. Anadanganya na kusema, rudi. Niambie alipo ili niweze kuja kumwabudu pia.

Bila shaka, hawarudi. Amekasirika sana. Wanaonywa na malaika kurudi nyumbani kwa njia nyingine.

Na kwa hivyo, anatoa amri ya kuwaua watoto wote. Shabaha yake hasa ni yule aliyezaliwa. Haelewi kwamba huyu atakuwa mpatanishi wa agano jipya lenye aina tofauti sana ya ufalme ambao hautishii ufalme wake wa kisiasa hata kidogo.

Haelewi hilo. Lakini ana motisha ya kulinda mamlaka yake iliyoanzishwa. Na hivyo, anaua.

Lengo liko akilini mwake, mtu huyu mmoja. Farao anapotoa amri hii, hana wazo lolote kwamba mtu ambaye angeweza kuuawa miongoni mwa watoto wote wa

kiume ambao wanguuwa angekuwa mpatanishi wa agano. Hafikirii kwa maneno hayo hata kidogo.

Anafikiri tu, tazama, wataongezeka, na watakuwa tishio kwetu. Kwa hivyo, tuwaue wanaume. Tunaweza kuwatumia wanawake tupendavyo.

Tutawaua wanaume. Lakini, kwa kweli, anamlenga Musa kwa sababu, baada ya yote, Musa ni mmoja wao, na tunajua anaokolewa kutokana na hilo. Ningependekeza kwamba alama za vidole vya shetani ziko juu ya mambo haya yote.

Huenda Farao hajui kwamba shabaha miongoni mwa shabaha ni huyu ambaye angepatanisha agano kwa ajili ya watu wa Mungu kama sehemu ya mpango wake wa ukombozi kwa ajili ya Israeli na kisha ulimwengu. Hajui hilo. Lakini adui anajua.

Na kwa hivyo, nadhani Farao hapa, Farao kama mwili wa mungu jua, kama mfano halisi wa dini ya uongo, anasukumwa na nguvu ambazo hata haelewi zipo. Na anafanya anachofanya. Lakini ni sambamba ya kuvutia kwa sababu, katika visa vyote viwili, mlengwa ni mpatanishi wa agano.

Na katika visa vyote viwili, bila shaka, inashindwa. Bwana hushughulikia mambo, na juhudi za kumwangamiza mpatanishi wa agano atakayekuwa, juhudi hizo zinashindwa. Na hii ina matokeo mapana zaidi, ningependekeza.

Tumetaja kidogo wazo la kafara ya watoto, na katika siku zetu, utoaji mimba hauhusiani na hili. Haya yote yanarudi kwenye Mwanzo 9, ambapo kauli ni, mtu yeyote anayemwaga damu ya mwanadamu kwa damu ya mwanadamu, damu yake itamwagwa kwa sababu Mungu alimfanya mwanadamu kwa mfano wa Mungu. Kwa hivyo imago Dei, mfano wa Mungu, ndiyo sababu ya kuuu mwanadamu au kuuu, kama ilivyo katika visa hivi, na kama ilivyo katika kafara ya mtoto, ni jambo zito sana.

Hili ni tofauti kabisa na mambo ambayo, chini ya agano la kale, yalikuwa mambo ya haki ambayo Bwana aliamuru, labda adhabu ya kifo kwa mambo fulani. Hilo ni jambo tofauti kabisa. Na kwa hivyo, ninakuachia wewe utafakari.

Hili ni jambo la kufikiria kuhusu suala la utoaji mimba katika nchi yetu. Ni wazi kwamba kuna nguvu kubwa zinazofanya kazi ili kudumisha na hata kuongeza na kupanua haki za watu kutoa mimba au hata kuwaua watu sasa, katika sheria za hivi karibuni katika majimbo kadhaa, baada ya mtoto kuzaliwa. Na kwa hivyo, nasema tu kwamba Bwana anatuchukulia kwa uzito sana.

Na inarudi kwenye agano la Nuhu. Kwa hivyo, hii ni kanuni iliyojumuishwa katika neema ya kawaida. Inatumika kote ulimwenguni, na Bwana anaichukulia kwa uzito kwa sababu tumeumbwa kwa mfano wake.

Na ni kweli leo, sivyo? Ilikuwa kweli katika siku hizo baada ya anguko. Ni kweli katika siku zetu, kama Yakobo asemavyo, tunawalaani watu walioumbwa kwa mfano wa Mungu. Bado kwa namna fulani tuko katika mfano wa Mungu.

Huenda tumeanguka, lakini bado tuko katika mfano wake, na anachukulia jambo hilo kwa uzito. Kwa hivyo, mambo haya yana matokeo mapana zaidi kuliko yanavyoweza kuonekana mwanzoni wakati mwingine. Naam, nabii mpatanishi wa agano, kama tulivyoonyesha, mara nyingi huhusika katika vita.

Hilo lilikuwa kweli kwa Musa, na hilo ni kweli kwa Yesu pia. Kuna upako wa kinabii unaoendelea. Kumbuka, Daudi alipakwa mafuta, kisha akatoka nje na kupigana vita.

Hata Sauli alitiwa mafuta, kisha akaenda kupigana vita. Naam, Yesu ametiwa mafuta. Amebatizwa na Yohana na Roho Mtakatifu anamshukia.

Na kweli alikuwa na roho isiyo na kikomo. Hakuna hata mmoja wetu anayeweza kusema hivyo. Laiti tungeweza, lakini hatuwezi, lakini alifanya hivyo.

Baada ya vita hivyo, baada ya upako huo, anatoka nje, na kuna vita. Kwa hivyo, anajaribiwa na ibilisi nyikani. Huduma yake ni vita.

Na inafaa kuelewa pia kwamba hiyo ndiyo huduma ya Kikristo. Ikiwa Bwana ananitumia mimi au wewe au mimi au mtu yeyote katika huduma ya kweli, ikiwa Bwana anafanya kazi, hiyo ina maana kwamba kwa njia fulani au nyingine ufalme wa giza unasukumwa mbali. Unashindwa.

Inashambuliwa. Inapunguzwa. Kwa hivyo, iwe unahubiri neno la Mungu, iwe unafundisha, iwe unamwomba mtu na akapona, iwe unashauri na kwa msaada wa ushauri wanasaidiwa kushinda dhambi maishani mwao, kuelewa vyema, kumwabudu Bwana vyema.

Yote hayo ni vita. Na adui hapendi. Adui hataki kutoa ardhi.

Kwa hivyo, kuna vita kweli. Watu wanaohusika katika huduma ya kweli ya Kikristo wanaweza kushambuliwa kwa njia mbalimbali. Hilo pia linafaa kutafakari.

Vyovyote vile, Yesu alikuwa na vita baada ya kupakwa mafuta. Na tumezungumzia kuhusu Daudi na Sauli. Na hii inaeleza wazi.

Daudi anapakwa mafuta. Kisha anatabiri. Anatabiri ukombozi wake mwenyewe kutoka kwa Goliathi.

Na anaanza vita hivyo hapo awali na Goliathi. Sauli aliyemtangulia alikuwa ametiwa mafuta. Alienda na kutabiri pamoja na manabii.

Kisha akapigana vita. Kwa hivyo, pamoja na Sauli na Daudi, mna unabii na vita. Vita hivyo ni halisi sana.

Kama vile New King James inavyotafsiri, Mathayo 11, tangu siku za Yohana Mbatizaji hadi sasa, ufalme wa mbinguni unapata nguvu, na wenye nguvu wanauteka kwa nguvu. Umetafsiriwa kwa njia tofauti. Lakini njia moja ya kuelewa inaweza kuwa kwamba unahusisha vita.

Kadri ufalme unavyosonga mbele, kuna wale wanaoutendea kwa jeuri. Hakika unahusisha mateso. Kama Yesu asemavyo, heri yenu ninyi watakapowatukana, kuwatesa, na kuwanenea kila aina ya uovu kwa uongo kwa ajili yangu.

Furahini na kushangilia kwa sababu thawabu yenu ni kubwa mbinguni. Kwa maana vivyo hivyo waliwatesa manabii waliokuwa kabla yenu. Naam, vita hivi ni vya aina gani? Hakika vinaweza kuwa vya kiroho.

Yesu anapofanya ukombozi, anauelezea hivi. Mtu mwenye nguvu, mwenye silaha kamili, anapoilinda nyumba yake mwenyewe, mali zake ziko salama. Kwa hivyo, mtu mwenye nguvu ni roho mbaya na mtu huyo.

Mtu huyo ni nyumba ya roho mchafu. Na roho mchafu ana mtu huyo. Lakini mtu mwenye nguvu zaidi anapomshambulia na kumshinda, humnyang'anya silaha alizokuwa akiziamini na kugawanya nyara.

Kwa hivyo hiyo ni kutumia istilahi za kijeshi za kibinadamu kuonyesha kipengele cha vita cha huduma ya ukombozi. Waefeso 6, Paulo anaandika, hilo ndilo nililo nalo hapo, lakini tunajua hilo linazungumzia nini. Waefeso 6, Paulo anasema vita vyetu si dhidi ya damu na nyama, bali dhidi ya mamlaka ya mbinguni, unajua, mamlaka na watawala katika ulimwengu wa roho.

Maneno yote yaliyotumika hapo pia yanatumika kwa mamlaka za kibinadamu kwa kuwa anasema kwamba katika ulimwengu wa mbinguni, tunaelewa anazungumzia vita vya kiroho. Na hivyo hilo ni jambo la kuelewa pia. Wewe na mimi, kama Wakristo, huduma yoyote tunayoweza kuwa tunaifanya kwa ajili ya Bwana, nadhani hata kwa ukweli kwamba sisi ni wa Bwana, hata kwa kiasi fulani kwa ukweli kwamba tumeumbwa kwa mfano wa Mungu, ambao adui anachukia, tutapata mashambulizi kutoka kwa adui kwa njia moja au nyingine.

Na kwa hivyo, ni vizuri kufahamu hilo. Nadhani si kitu cha kuogopa, lakini ni vizuri kufahamu hilo na kusali kuhusu hilo. Vita vya kanisa kwa ujumla, bila kusema tu vita vya mtu binafsi, vita vya kanisa huchukua umbo la kimisionari.

Misheni ni aina ya vita. Nimechora ulinganifu huu, ambao unanivutia sana, na nadhani sababu ya mimi kuwa nyeti kwake ilikuwa kutokana na kusoma kumbukumbu za Waashuru, ambapo wafalme wa Waashuru wanaripoti jinsi wangeenda sehemu moja, kambi, kisha wangeendelea, wanaendelea, wanafanya vita, washinde ushindi, waendeleo, kambi, wafanye vita, washinde ushindi mwingine, na kadhalika. Kwa hivyo, ni aina ya kuripoti ratiba.

Katika kumbukumbu zao, unapata hilo katika Yoshua pia. Yoshua ametiwa mafuta na kuteuliwa; anapata agizo hili la kushinda, na kisha kwa Yoshua 3 na kadhalika, unaanza kupata ushindi. Anaenda kutoka sehemu moja hadi nyingine na kushinda.

Kwa Paulo, unapata kitu kile kile. Paulo anasafiri katika safari zake za kimisionari kutoka sehemu moja hadi nyingine, akishinda, yaani, akianzisha makanisa. Na kwa hivyo ni aina nzuri ya sambamba, inayodokeza ukweli, tena, kwamba hapa una vita vya kijeshi kwa sababu ya umbo la ufalme.

Unaanzisha taifa. Hapa, una vita vya kiroho, ambayo ina maana ya kuwaleta watu katika ufalme na kuanzisha makanisa. Kwa hivyo, vita vya kijeshi viliendelea, na pamoja na Matendo, vita vya kiroho viliendelea kutoka eneo moja la ushindi hadi jingine.

Vipi kuhusu kuwekwa wakfu hekaluni? Tumezungumzia hilo kidogo kuhusu kanisa na kadhalika, lakini tutaangalia hili tena sasa kuhusu Yesu. Ametiwa mafuta. Huo ni upako wake wa kinabii, unaofanana au unaofanana, labda, na Daudi. Roho anamjia, na kisha anaweza kufanya kazi kama mfalme.

Bila shaka, Roho alimjia kila siku. Katika kisa cha Yesu, ana Roho bila kikomo wakati wote. Lakini ametiwa mafuta, na anatoka na kufanya kazi ya ufalme.

Basi, Pentekoste, Roho akimjia ili aweze kufanya vita vya ufalme, kazi inayotukia nasi pia. Hilo linategemewa na Yesu. Na hivyo, kama tulivyoona hapo awali kuhusu Maskani ya Musa na Hekalu la Sulemani, Roho akija na kujaza hekalu, na hilo likijulikana kama Bwana akiweka jina lake hapo, uwepo wake hapo, hilo linatukia nasi.

Na sasa sisi ni mahekalu ya Roho, na pia wahudumu wa Roho, kama Yesu alivyokuwa. Yesu alikuwa hekalu la Roho, na pia alikuwa shujaa wa kimisionari katika nguvu za Roho. Kumbuka, Yesu alisema, livunjeni hekalu hili, nami nitalijenga tena katika siku tatu.

Na alikuwa akimaanisha hekalu la mwili wake. Naam, Yesu ndiye mtu wa kwanza kuitwa hekalu. Baadaye, kuanzia Pentekoste na kuendelea, waumini wanaweza kuitwa mahekalu kwa sababu, tena, hekalu ni mahali ambapo Mungu anaishi.

Kwa hivyo ndivyo tulivyo, na kwa sababu hiyo, tunaweza kupigana aina ya vita ambavyo tumeitwa kupigana katika umbo jipya la ufalme. Na kwa hivyo hekalu hili tunalozungumzia kutuhusu, linalofanana na Yesu. Na ili kama vile alivyohudumu kwa nguvu ya Roho tuweze kuhudumu kwa nguvu ya Roho.

Ndiyo maana, bila shaka, tunatumia lugha ya hema au hekalu. Neno lilifanyika mwili na likakaa kati yetu, kihalisi. Tunajua kwamba ikiwa hema au hema ya kidunia tunayoishi ikiharibiwa, tuna jengo kutoka kwa Mungu, nyumba ya milele mbinguni.

Tukiwa ndani ya hema hii, tunaugua chini ya mzigo kwa sababu tunataka kuwa karibu na makao yetu ya mbinguni, na kadhalika. Petro anazungumzia, mradi tu ninaishi katika hema ya mwili huu. Kwa hivyo, sisi ni vibanda, au sisi ni mahekalu yaliyo hai, ukitaka, hekalu la mawe yaliyo hai.

Na maisha yake hakika yanahusisha utakaso, pamoja na kuigwa kama Yesu katika huduma na mateso. Kwa hivyo, kuhusu hekalu la mtu binafsi, nadhani hili ni jambo muhimu sana kuelewa pia. Nilikuwa nikizungumza na mwanafunzi hivi majuzi kuhusu umuhimu wa unapoomba.

Ni jambo zuri kumwalika Roho Mtakatifu aje na kukukumbusha mambo ambayo yanahitaji kukumbukwa ambayo anataka uombe kuyahusu. Sote tuna hesabu ya dhambi ambazo tumefanya, na zinaweza kufanya mema. Nani anajua, kwa kuwa Roho anaweza kuzikumbuka, tunahitaji kutubu kila moja kwa ufanisi na kuomba msamaha. Labda tukifikiri Mungu amefanya jambo ambalo limetuumiza au kuumumiza mpendwa wetu, tunamwacha aondoke.

Wakati mwingine mimi husema, msamehe Mungu. Mungu hahitaji kusamehewa, lakini tunahitaji kumruhusu aondoke kwenye ndoano. Kuna njia nyingi ambazo, katika maombi, tunaweza kutekeleza mchakato huu wa utakaso, ambao unafanywa kuwa kama yeye zaidi.

Ninajua kutokana na uzoefu wangu kwamba Bwana anaheshimu hili. Atafanya kazi ya kiroho ndani yako na kwangu tunapojitolea kwa dhati kuifanya pamoja naye. Lakini yeye ndiye anayepaswa kuifanya.

Tunapaswa kumwalika ili atuwezeshe kufanya hivyo. Lakini hiyo ni sehemu ya utakaso. Hiyo ni sehemu ya upendeleo wa kuwa wake.

Vipi kuhusu hekalu la ushirika? Asili yake ni ipi? Naam, hekalu la ushirika linakaliwa na Roho. Tunajua hili. Sio tu kwamba sisi ni mahekalu mmoja mmoja, lakini Paulo pia anaweza kuandikia kanisa la Korintho, akisema kwamba ninyi ni hekalu la Mungu.

Na kama mtu yeyote akiharibu hilo, Mungu atamwangamiza. Mbunifu na mjenzi wake ni Kristo. Na ndani yake, kama tunavyosoma katika Waefeso, jengo lote linaunganishwa pamoja na kuinuka kuwa hekalu takatifu katika Bwana.

Na kwa hivyo, kwa sababu ni Roho mmoja anayefanya kazi, anazalisha umoja. Yeye ndiye anayetuita katika ofisi tofauti. Na ndiye anayetuwezesha kusimamia vipawa anavyotupatia.

Huenda hapa si mahali pabaya pa kusema chochote kuhusu zawadi na matunda kwa sababu ni tofauti sana. Watu kutoka ulimwengu wa Kipentekoste na wa karismatiki, na ninaunga mkono kabisa hayo yote. Nimemwona Bwana akifanya mambo ya ajabu, akiwaponya watu na kadhalika.

Lakini ni rahisi kushangazwa na karama hizo. Lakini kumbuka, Paulo aliwaandikia Wakorintho, hamna karama yoyote. Na bado, hili lilikuwa kanisa lisilokomaa na lenye matatizo mengi.

Unajua, mwanaume ana mke wa baba yake, wao ni wapendeleo, na kadhalika. Kwa hivyo, kuna tofauti kati ya zawadi na matunda. Ningelinganisha zawadi na sanduku la vifaa.

Ni nzuri sana. Zinakusaidia kukamilisha kazi ya ufalme. Lakini hatimaye, kile ambacho Bwana anataka ni matunda, maendeleo yako, na yangu katika mfano wa Kristo.

Na hivyo ndivyo tunda la Roho linavyohusika. Kwa hivyo hilo ndilo lengo halisi. Hilo ndilo jambo muhimu zaidi.

Naam, hatimaye, bila shaka, hii itasababisha suala la hekalu la eskatolojia. Na tuliliangalia hili muda mrefu uliopita, lakini tutaliangalia tena hapa kwa sababu hapa ndipo litakapoishia. Ezekeili 47 inapewa maono haya ambapo una maji yanayotiririka kutoka hekaluni.

Na kando ya mto huu, una miti hii inayokua, na majani hayatanyauka, matunda hayataanguka, na kadhalika. Yohana, katika Ufunuo 22, ningewasilisha ulinganifu mwingi hapa, pamoja na ufafanuzi zaidi kidogo na uboreshaji zaidi kidogo, kulingana na kanuni kwamba unapopata mambo fulani yakifunuliwa na kutajwa tena katika Biblia, unapata uwazi zaidi, unapata ufafanuzi zaidi. Lakini ni kitu kile kile.

Anaona uwepo huu wa Bwana wa kieskatolojia. Na kama tulivyosema, hii inarudi kwenye hali ilivyokuwa Edeni, ambapo tunapata maelezo rahisi sana. Una mto unaotiririka kutoka bustanini, na una mti wa uzima.

Kwa hivyo, kama tulivyozungumzia hili hapo awali, huu ungekuwa baadhi ya ushahidi ambao ungeonyesha wazo kwamba Edeni ilikuwa hekalu. Na kwa hivyo, kutakuwa na

utimilifu huu wa kiekastoria wa hili, ingawa. Na kwa hivyo, kama wasomi wakati mwingine wanavyopenda kusema, mwisho wa kuona unafanana au unaoonekana.

Kwa hivyo, kile kilichopotea Edeni sasa kitaanzishwa tena. Utakuwa na uwepo wa hekalu. Utakuwa na mto, na utakuwa na mti wa uzima, utakuwa na uzima wa milele, utakuwa na matunda, matunda. Wakati huo huo, katika kile ambacho bado hakijatokea, tuseme, kuna mfano wa hili.

Kwa hivyo, Yesu anasema katika Yohana 7, yeyote aniaminiye mimi, kama maandiko yalivyosema, vijito vya maji yaliyo hai vitatoka ndani yake. Kwa hili, alimaanisha Roho ambaye wale waliomwamini wangempokea baadaye. Hadi wakati huo, roho haikuwa imetolewa kwa kuwa Yesu alikuwa bado hajatukuzwa.

Na kwa hivyo, kama vile ningependekeza majani ni ya uponyaji katika Ufunuo 22, hata hivyo, hilo linaonekana wazi, ndivyo mimi na wewe tunavyopaswa kuzaa matunda, na tunapaswa kuwa vyanzo vya uponyaji kwa watu wengine pia. Nadhani kuna mfano hapo. Ukweli wa mwisho, ingawa, ni kwamba una mto huu wa maji ya uzima unaotiririka kutoka kwenye kiti cha enzi cha Mungu juu ya Mwana-Kondoo, na ukiendelea kusoma katika kifungu hicho, unasoma kwamba hakuna haja ya hekalu tena, kwa sababu Mungu juu ya Mwana-Kondoo, Bwana, ni hekalu, ambalo linaonekana kuwa gumu sana kuelewa, nadhani.

Lakini labda inaonyesha kwamba tuseme, waabudu miungu ambao wanataka kufikiri kwamba Mungu yuko katika kila kitu wako kwenye kitu, lakini kwa njia iliyopotoka. Hakika, Mungu anaunga mkono kila kitu kwa neno la uweza wake, kama tunavyosoma katika Waebrania 1. Lakini zaidi ya hayo, hatimaye, inaonekana, kieskatolojia, kila kitu kitakuwa ndani yake. Atakuwa hekalu la ulimwengu, la ulimwengu wote, na sote tutakuwepo ndani yake.

Na sijui kweli hilo litaonekana au kuhisi vipi, lakini naweza kuhakikisha litakuwa zuri kwa sababu yeye ni mwema. Kwa hivyo, vipi kuhusu mbingu na dunia mpya? Jambo moja muhimu kuelewa hapa, nadhani, pia, ni kwamba tunazungumzia hali halisi ya kimwili hapa. Wakati mwingine, watu watarejelea kwa kejeli maono haya ya mbinguni kama, uko juu ya wingu, na una kinubi cha dhahabu, na je, hilo halingekuwa jambo la kuchosha, kucheza kinubi tu milele? Unajua, sidhani kama ndivyo ilivyo hata kidogo.

Ni dunia mpya. Hiyo ina maana ya Dunia. Itakuwa, nadhani, unajua, kama Anthony Hoekema alivyoandika katika moja ya vitabu vyake kuhusu sura ya Mungu, tutakapokuwa huko, haitakuwa kitu cha kawaida kabisa.

Nadhani kutakuwa na kufanana. Ni dunia mpya. Nani anajua ni kazi gani Bwana atakuwa nayo kwetu huko? Na hilo ni jambo lingine ikiwa naweza kuliingiza hapa.

Utawasikia wanatheolojia wakizungumzia Sabato ya milele. Naam, Waebrania wanatuambia pumziko la Sabato limesalia kwa watu wa Mungu, lakini ni muhimu kuelewa hilo linamaanisha nini kwa sababu mfano huo ni wa Sabato ambayo Bwana alikuwa nayo mwishoni mwa uumbaji, sivyo? Kwa hivyo, siku hiyo ya saba, alipumzika kutoka kwa kazi yake. Naam, ni nini kinachofanya kazi? Kazi za uumbaji.

Lakini aliendelea kufanya kazi, akiunga mkono ulimwengu, akijiingiza katika historia, akifanya mambo. Yesu anasema, baba yangu anafanya kazi hata leo, na mimi pia nafanya kazi. Vivyo hivyo, mimi na wewe, tutakapokuwa huko, tutapumzika kutokana na kazi zetu za kidunia. Tutapumzika kutokana na aina fulani ya kazi, lakini hiyo haimaanishi kwamba hakutakuwa na kazi nyingine kwetu, na nina uhakika itakuwa nzuri sana.

Lakini kwa hivyo, itakuwa dunia halisi. Nani anajua ni kazi gani zitakazokuja? Lakini tutaona. Asili, asili halisi ya mbingu na dunia mpya, imejikita katika unabii wa Agano la Kale.

Isaya 65, ambayo wakati mwingine huitwa injili ya Agano la Kale, ina sababu nyingi, unabii wa kimasihi, na mambo kama haya pia. Nitaumba mbingu mpya na dunia mpya. Mambo ya kwanza hayatakumbukwa, wala hayataingia akilini, na kadhalika.

Na kwa hivyo, Bwana atafanya hivi. Itakuwa ubinadamu mpya na mbingu na dunia mpya. Na kwa hivyo, tayari tunapata kielelezo cha ubinadamu huu mpya.

Paulo anasema, mtu akiwa ndani ya Kristo, amekuwa ktisis mpya, kiumbe kipya, kiumbe kipya. Mambo ya kale yamepita. Mambo yote yamekuwa mapya.

Na kisha katika Ufunuo 21, niliona mbingu mpya na dunia mpya, na kadhalika. Na hivyo, kupitia Adamu wa kwanza, tutasema, au kumhusisha Adamu wa kwanza, tulikuwa na mbingu na dunia, na tulikuwa na ubinadamu katika agano la Adamu. Naam, kwa agano lililofanywa na Adamu wa pili, tunapata ubinadamu mpya, na tutapata mbingu na dunia mpya.

Kwa hivyo, kuna ulinganifu mwingi hapo. Dunia mpya itakuwa ya kimwili, na kwa hivyo unaposoma Isaya 11, unaweza kufikiria, haya yote ni lugha ya mfano hapa. Mbwa mwitu ataishi na mwana-kondoo, na chui atalala pamoja na mbuzi, ndama na simba na mwana-kondoo wa mwaka mmoja pamoja, mtoto mdogo atawaongoza, na kadhalika.

Nadhani tuna kibali cha kufikiria kwamba, hapana, kutakuwa na vitu kama hivyo. Baada ya yote, ukikumbuka Ufunuo 22, kutakuwa na mimea, kutakuwa na miti hii, kwa nini isiwe hivyo? Kwa hivyo hakika, hii inaweza kueleweka kwa mfano; kutakuwa na wakati wa amani kubwa ya ulimwengu, lakini inaweza kuwa kitu halisi pia. Hiyo ni kusema, kutakuwa na wanyama.

Sitaenda mbali zaidi ya kusema itakuwa kama katuni ya Walt Disney, ambapo una dubu wakitembea wakizungumza nawe na vitu kama hivyo, unajua, lakini ni nani anajua wataweza kufanya nini, lakini nadhani tunaweza kutarajia wanyama. Unapata uwanja huu wa hekalu ukionyeshwa, na hapa tena, tulizungumzia mimea halisi. Isaya 11 inaonyesha mimea halisi na wanyama. Kutakuwa na Yerusalemu ya mbinguni, na hiyo inaonekana kuwa na uhalisia fulani kuihusu, isipokuwa mtu aichukue yote kama ishara tu.

Kwa hivyo , katika Agano la Kale, una mji huu wa mbinguni. Utakuwa mji wa vito vya thamani, na kwa hivyo katika Isaya 45 tunaona hivi, nitakujenga kwa mawe ya zumaridi, misingi yako kwa yakuti samawi, minara ya akiki, malango ya vito vya kung'aa, na kadhalika, ambayo mataifa yataleta fedha na dhahabu yao. Mtu anaweza kutazama aina hiyo ya unabii na kusema, vema, hii ni njia ya Agano la Kale ya kuonyesha wazo kwamba kutoka kote duniani, watu wataleta kodi, watamheshimu Bwana, watamsujudia.

Nani anajua? Ingawa, kunaweza kuwa na aina hii ya kitu. Inaweza kuwa ya mfano, inaweza kuwa halisi, lakini tena, bado tunazungumzia kuhusu dunia halisi. Bwana atakuwa nuru yake, Isaya 24:23, na mwezi utaaibishwa, jua litaibishwa, Bwana Mwenyezi atatawala juu ya Mlima Sayuni na Yerusalemu na mbele ya wazee wake kwa utukufu.

Tulizungumzia hili hapo awali, lakini hebu turudi tu kwenye hili kwa muda mfupi, kwa utukufu. Neno la Kiebrania ni nomino tu, utukufu, na linaweza kuchukuliwa kama matumizi ya vielezi, kwa utukufu, hiyo ni sawa. Lakini nadhani labda maana ya msingi ya nomino ndiyo njia bora ya kuichukua, utukufu.

Jambo muhimu ni kwamba katika wakati huu, wakati hili linapotokea, wakati hili, Isaya 24, ambalo tulilizungumzia zamani sana tulipokuwa tukizungumzia agano la Nuhu, wakati hili linapotimizwa, dhambi zote zitashughulikiwa, zote zitaondolewa, na kwa hivyo Bwana anaweza kuwepo miongoni mwa watu wake bila chochote kati yao. Hakuna haja tena ya mawingu meusi au kitu kama hicho, hakuna dhoruba ya Mungu. Atakuwepo katika utukufu wake usio na kukandamizwa, na tofauti na watu waliokuwa chini ya Sinai, tutaweza kuvumilia.

Tutakuwa sawa kwa sababu hatutakuwa na dhambi, na dhambi ambayo ingesababisha, ambayo ingetuangamiza katika uwepo wake mtakatifu, itatoweka. Na hivyo, yeye, utukufu wa Bwana, utukufu kamili wa Bwana utaweza kuwa hapo mbele ya wazee wake na sehemu kwa ajili ya yote mbele ya watu wake wote. Ataweza kuwa hapo, na hivyo ndivyo itakavyokuwa.

Kwa hivyo, na bila shaka, ni huduma ya Mwana inayoongoza kwa haya yote. Isaya 60, ikitabiri vivyo hivyo. Mungu wako atakuwa utukufu wako, Bwana atakuwa nuru yako ya milele, na kadhalika.

Tunaona hili likitimizwa au kuonyeshwa kama likitimizwa katika Ufunuo. Lakini tulizungumzia kuhusu mji wa vito katika Isaya, kwa hivyo tuna kitu kile kile katika Ufunuo 21. Tutakuwa na mji huu wa vito, misingi yake ya vito hivi, na kadhalika.

Milango tofauti, lulu 12, mji una mitaa ya dhahabu, na kadhalika, ambayo mataifa yataleta kodi yao, kama vile katika Isaya. Katika Ufunuo 21, tuna mambo sawa na yale tuliyoyaona katika Isaya. Bwana atakuwa nuru yake.

Jambo lile lile hapa kimsingi ndilo tuliloliona katika Isaya: mji hauhitaji jua wala mwezi kuuangaza kwa ajili ya utukufu wa Mungu kuupa nuru na taa yake. Mwana-kondoo ndiye taa yake. Kwa hivyo, nadhani ni vigumu sana tukizingatia kwamba tuna hili katika Isaya, na limerudiwa katika Ufunuo. Ni vigumu sana kuchukua haya yote kama aina fulani ya lugha ya mfano.

Inaonekana kwangu kwamba tunazungumzia mambo halisi hapa. Kwa hivyo, Bwana, labda tunaweza kusema hivi: Bwana alianza na dunia halisi, na adui akaiharibu. Bwana alimruhusu aiharibu, lakini hiyo haimaanishi kwamba Bwana aliacha kusudi lake lishindwe, na lazima afanye kitu tofauti kabisa. Kwa hivyo, ufahamu unaendana na mtazamo wa dunia .

Bwana atarejesha vitu vyote, na kwa hivyo tutakuwa na dunia, itakuwa na uhalisia, na nadhani kuna mengi ya kutarajia huko. Naam, ikiwa tutageuka na kufikiria kinachofanikisha haya yote, agano jipya, ambalo pia linaweza kuelezwa vizuri, nadhani, kwa kile ambacho tumekiita dhana kuu. Mungu hufanya kazi kwa Roho wake.

Roho humjia Yesu wakati wa ubatizo wake. Ana Roho bila kipimo. Roho huyo hufanya kazi kupitia kwake.

Yeye ni nabii. Huduma yake yote ni vita. Inasababisha kuanzishwa kwa agano na watu, ambalo linatufanya tuwe watu wa Mungu.

Na, bila shaka, kisha anaanzisha hekalu miongoni mwa watu wake. Katika hali hii, hekalu ni kanisa, hekalu la mawe yaliyo hai, na, kila mmoja, washiriki wake. Na lengo kuu ni kwamba si tu kwamba atakaa ndani yetu sasa, bali pia atakaa kati yetu.

Kwa hivyo, tukifupisha kidogo hapa ili kuzingatia tulikotoka na haya yote yanaenda wapi, tumekubali kwamba Mungu ana mpango wa agano hapa. Mtazamo wa kawaida wa theolojia ya agano ni kwamba kwa agano la Adamu au la uumbaji, una

agano la matendo. Kisha, kila kitu baada ya hapo kinakuwa agano la neema kwa sababu hakuna mtu anayeweza kufanya kazi hiyo.

Na tumbeshana kwamba maagano yote yanahusisha matendo na yote ni zawadi za neema. Kwa hivyo, hiyo si sifa muhimu. Unaweza kukumbuka pia kwamba agano la Nuhu ni agano la neema la kawaida.

Kwa kweli hurekebisha agano la uumbaji. Mengine yote ni maagano maalum ya neema. Muundo huu unaficha hilo.

Kwa hivyo, haifai sana. Pia, katika ulimwengu wa kale, hakuna mtu aliyeunganisha kundi la maagano tofauti, ingawa hata yalikusiana, na kuyaita agano moja. Kwa hivyo, si matumizi mazuri ya neno hilo.

Sio matumizi ya neno hilo yanayoendana na jinsi Biblia inavyolitumia. John Walton anatambua kwamba agano la Nuhu ni agano la kawaida la neema, kwa hivyo analitofautisha. Lakini yeye pia, anaunganisha rundo la maagano pamoja, maagano yote maalum ya neema anayunganisha pamoja na kuyaita agano.

Miongoni mwa mambo mengine, hii inashindwa kutambua ukweli au kuzingatia ukweli kwamba maagano haya maalum ya neema, agano la Ibrahimu halifanyi kazi tena, agano la Daudi halifanyi kazi tena, na agano la Musa halifanyi kazi tena kama agano. Yanaendelea kuishi, unaweza kusema, katika agano jipya na Kristo kama Daudi, Mfalme. Na ingawa, kama Paulo asemavyo, hatuko chini ya sheria, na bado tunatimiza sheria kwa sababu tuna roho.

Na bado, katika Wakolosai 2, Kristo ameifuta sheria. Ameipigilia msalabani. Na tena, huwezi kuwa mshiriki wa agano la Ibrahimu kwa sababu tohara imeondolewa kama ishara ya agano.

Unaweza kutahiriwa na kufikiri wewe ni mshiriki wa agano la Ibrahimu, lakini hilo halifanyiki. Hilo ndilo Paulo analoweka wazi kabisa. Kwa hivyo, hili halizingatii ukweli kwamba una agano moja maalum la neema linalotokea.

la Dumbrell kwamba maagano haya yote yathibitisha upya mahusiano yaliyopo, ambayo nadhani yanazidisha hali hiyo, pia yanaibua matatizo. Mojawapo ya mifano anayotumia, kwa mfano, ni kwamba agano la Yoshua na Wagibeoni ni mfano wa ukweli kwamba ni asili ya agano kwamba linathibitisha upya uhusiano uliopo. Naam, huo si mfano mzuri sana, kwa kweli, sivyo? Wagibeoni hawakuwa na uhusiano wowote na Waebrania.

Walikuwa wakiwadanganya. Walijifanya kuwa mbali sana. Na kwa hivyo, bila kushauriana na Bwana, Waebrania walifanya agano nao, na kisha wakagundua kuwa walikuwa kutoka karibu.

Kwa hivyo, maagano si lazima yathibitisha mahusiano yaliyopo. Kwa kweli, kwa kawaida, agano huleta kibaraka katika uhusiano mpya. Uhusiano wa Israeli na Bwana, mara tu walipoingia katika agano la Musa, ulikuwa tofauti na ulivyokuwa hapo awali.

Mara tu walipoingia katika agano hilo, na Bwana akawapa, unataka kufanya hivi au la, walifanya hivyo. Kisha wakawa na sheria hii yote ambayo iliwabidi kuitii. Walikuwa na mfumo huu wa kutoa kafara.

Hawakuwa na chochote kati ya hivyo hapo awali. Kwa hivyo, maagano hayathibitishi uhusiano uliopo. Huenda kukawa na uhusiano wa awali wa aina fulani, lakini agano hilo huipeleka katika kiwango kipya.

Hili, kama naweza kupotosha muda, ni kweli kuhusu ndoa. Umechumbiana. Una uhusiano fulani.

Lakini mara tu unapofunga ndoa, mara tu unapoingia katika agano hilo la ndoa, Malaki anaelezea ndoa kama agano. Mara tu unapoingia katika hilo, uhusiano huchukua kiwango kipya, ukiwa na marupurupu mapya na majukumu mapya. Na kwa hivyo, si uelewa mzuri.

Lakini wazo kwamba maagano yanathibitisha mahusiano yaliyopo, katika mawazo ya Dumbrell, linapatana, kisha linapatana na wazo kwamba, maagano yote yanahusisha uhusiano mmoja kwa sababu yote yanaufanya upya uhusiano uliopo au kuuthibitisha. Hilo si kweli kwa picha. Scott Hafeman, katika kitabu chake, *Mungu wa Ahadi*, anafikiri jambo lile lile.

Lakini tumezungumzia hili, lakini huu ni muhtasari. Mtazamo bora hapa ni, nadhani, kwamba tuna mpango mmoja wa ukombozi, unaotumia mipango ya agano mfululizo. Kwa hivyo, una agano la neema la pamoja, la Adamu na Nuhu.

Kwa pamoja, huunda kifurushi kimoja cha kisheria, na hutoa jukwaa la kimataifa au muktadha, ulimwengu, sayari, ambapo maagano maalum ya neema yanaweza kuwepo na kufanya kazi. Maagano maalum ya neema, basi, ni mali ya Israeli, kihistoria, na ni zaidi ya moja. Na kwa hivyo, Paulo, katika Warumi 9, anasema kuhusu Israeli, watu wa Israeli, kupitishwa kwao kama wana ni kwao.

Hapa ndipo anapohuzunika kwamba hawajampokea Kristo. Hapo ndipo utukufu wa kimungu, maagano, yakionyesha wazi kwamba kuna zaidi ya agano moja, kupokea sheria, ibada ya hekaluni, na ahadi. Na pia tumetaja, kabla ya Waefeso 2, maagano ya ahadi.

Maagano ya ahadi yakiwa ni maagano maalum ya neema, ya Ibrahimu, na kisha yale yanayotarajiwa, ya Musa, ya Daudi, na yale Mapya. Ya Musa, kama tulivyosema, ni ya ufundishaji kuelekea Jipya. Yanatazamia Jipya.

Ufunuo wa Daudi unaashiria Upya. Kwa kweli, Yesu ndiye Daudi aliyeahidiwa ambaye anahusika chini ya agano la Daudi. Na Ufunuo Mpya hutimiza na kuchukua ndani yake kila kitu kilichohitajika au kilichotarajiwa au kilichoahidiwa katika maagano maalum ya neema yaliyopita.

Naam, tutamalizia hili kwa kutafakari kuhusu sheria na Agano Jipya, kwa sababu ni muhimu kuelewa tofauti hii, na hasa, labda, ni muhimu kwa maisha yetu katika Kristo na huduma kufahamu kinachoendelea katika Warumi 7. Ukisoma NIV, utapata kichwa cha sehemu hii, Kupambana na Dhambi, kisichoeleweka. Lakini ni kawaida sana kwa Wakristo kufikiria, hivi ndivyo maisha yalivyo. Ningesema, hapana, hivi sivyo inavyomaanishwa.

Hili sio lililokusudiwa na Agano Jipya. Kwa hivyo tunaangalia hili. Warumi 7, 1 hadi 6, Paulo anasema, Hamjui, ndugu? Kwa maana nazungumza na watu wanaojua sheria, ya kwamba sheria ina mamlaka juu ya mtu maadamu yu hai tu.

Kwa mfano, mwanamke aliyeolewa amefungwa na mumewe muda wote mumewe anapokuwa hai; lakini mumewe akifa, amefunguliwa kutoka katika sheria ya ndoa. Kwa hivyo, akiolewa na mwanamume mwingine wakati mumewe bado yu hai, huitwa mzinzi.

Lakini mumewe akifa, amefunguliwa kutoka katika sheria hiyo, naye si mzinzi hata kama ameolewa na mwanamume mwingine. Kwa hivyo, ndugu zangu, ninyi pia mliifia sheria kwa njia ya mwili wa Kristo. Kwa hivyo, elewa ulinganifu hapa.

Mume wa mwanamke huyo anakufa, kwa hivyo mwanamke huyo yuko huru. Lakini kwa maana hiyo, mwanamke huyo amekufa kwake. Yeye si ukweli halisi tena kwake, kwa hivyo yuko huru kuolewa tena.

Kwa hivyo, ndugu, mliifia sheria kwa njia ya mwili wa Kristo, ili mpate kuwa mali ya mwingine, yeye aliyefufuliwa kutoka kwa wafu, ili tumzalie Mungu matunda. Kwa maana tulipokuwa tukitawaliwa na asili ya dhambi, yaani mwili, hii ni kwa Kigiriki, tamaa za dhambi zilizochochewa na sheria zilikuwa zikifanya kazi katika miili yetu, hata tukazaa matunda ya mauti. Lakini sasa, kwa kufa kwa kile kilichotufunga hapo awali, tumefunguliwa kutoka katika sheria ili tupate kutumikia kwa njia mpya ya roho, wala si kwa njia ya zamani ya sheria iliyoandikwa.

Kwa hivyo, ulinganifu hapa ni ulinganifu wa ndoa, kifo, na sheria. Mume akifa, amefunguliwa kutoka kwa sheria ya ndoa, na wewe ulikufa kwa sheria kupitia mwili wa Kristo. Hiyo inaweza kuonekana kama njia ya nyuma ya kuyaweka yote pamoja,

lakini nadhani hoja ni kwamba mume anapokufa, kama nilivyosema, mwanamke, kwa kweli, hufa kuhusiana na mwanamume.

Amekufa kuhusu ndoa, na haipo tena. Na hivyo ndivyo ilivyo kwetu kuhusu sheria tunapoingia katika Kristo. Na hivyo, na hiyo ina maana kwamba kuna ulinganifu wa kuoia tena. Sawa, kwa hivyo hebu tuone hapa, ndiyo.

Na hivyo, hii ina maana gani katika suala la agano la kale na jipya? Kama tulivyosema, basi jipya haliwezi kuwa upya wa la kale kwa sababu hii ni ndoa tofauti kabisa. Ni mpango mpya kabisa. Acha nionyeshe kitu kingine hapa pia, katika kauli hii. Tamaa za dhambi zilizoamshwa na sheria zilikuwa zikifanya kazi katika miili yetu.

Ni muhimu kuelewa hapa kwamba tulisema kwamba sheria ilikuwa ya ufundishaji; ilikusudiwa kuwaongoza Israeli kutambua hitaji lao la Kristo, na hiyo ni kweli. Mojawapo ya njia ambazo ilifanya hivyo, ingawa, nguvu inayohusika katika hilo ni hii. Kama Paulo asemavyo katika Warumi 7, unajua, kabla ya sheria kutolewa, tamaa haikuwa jambo kubwa kwangu.

Lakini mara tu sheria ilipotolewa, kila aina ya tamaa iliibuka ndani yangu. Na kwa hivyo nini? Naam, sheria inaonyesha dhambi kama ilivyo kweli. Na hii ndiyo asili ya sheria.

Inachochea dhambi yenyewe, kwa sababu ya asili yetu ya dhambi, ambayo inakataza. Hili linajitokeza katika ulimwengu ulioanguka. Nakumbuka nikiwa mwanafunzi nilikuwa na mwanafunzi mwenzangu ambaye, yeye na mkewe walikuwa wamemnunia mtoto mdogo wa mbwa wa maabara mweusi, na hawakutaka mtoto wa mbwa aje kwenye zulia la sebule.

Kwa hivyo, aliniambia jioni moja, alikuwa ameketi pale kwenye kiti akisoma kitabu sebuleni, na mtoto wa mbwa alikuwa jikoni karibu kabisa na kizingiti cha zulia. Na wakati mtoto wa mbwa anafikiri hatazami, mtoto wa mbwa anaanza kuingilia zulia. Ni uasi, watu.

Imejengwa ndani ya viumbe walioanguka. Wana sheria, na wanataka kuivunja. Hii ni kweli kabisa, na hii ni silaha mikononi mwa adui.

Hivyo ndivyo katika Wakolosai 2, Paulo anavyoweza kuirejelea kana kwamba silaha hii, muswada huu wa kisheria uliosimama dhidi yetu. Kwa sababu Bwana alipotoa hiyo, alitoa silaha mikononi mwa adui, na adui akaitumia kutenda dhambi ndani yetu. Ndiyo maana Paulo anaweza kuzungumzia tamaa za dhambi zinazochochewa na sheria.

Hii inarudi Edeni. Hivi ndivyo hasa vilivyotokea Edeni. Walikuwa na amri moja hasi: hawapaswi kula tunda hili.

Hiyo ndiyo nyoka aliyotumia kuwaangusha. Kwa hivyo hiyo ndiyo asili. Bila shaka, katika hali hiyo, hawakuanguka.

Wangeweza kusema hapana, lakini hawakusema. Lakini hii ndiyo asili ya sheria. Kwa kufichua asili hii ya dhambi ndani yetu, sheria inaonyesha sisi ni nani na inatuonyesha hitaji letu kwa Kristo.

Wagalatia 3 na 4 zinahusiana na hili. Kwa hivyo, hapa ndipo tulipozungumzia kuhusu sheria kuwa na jukumu la ufundishaji la kutuongoza kwa Kristo. Kwa hivyo, sheria ilikuwa mwalimu wetu kwa Kristo, ndani ya Kristo.

Ilikuwa ni kutuongoza kwa Kristo. Na hivyo, hiyo ina maana gani? Naam, kama Paulo asemavyo, kabla ya imani kuja, kabla ya agano jipya, kabla ya imani katika Kristo ambayo ingeweza kutuweka huru kutokana na hili, tulikuwa tumefungwa na sheria, tumefungwa hadi imani itakapofunuliwa. Na hivyo, maisha chini ya sheria, kwa namna fulani, ni ya utumwa, na ndiyo maana anaweza kuyaelezea hivyo katika Wagalatia 4. Ninachosema ni kwamba, mradi tu mrithi ni mtoto, hana tofauti tena na mtumwa.

Yaani, tunazungumzia hapa kuhusu mtu aliye chini ya agano la Musa, ingawa anamiliki mali yote. Yeye yuko chini ya walezi na wadhamini hadi wakati uliowekwa na baba yake. Vivyo hivyo, tulipokuwa watoto, tulikuwa watumwa chini ya kanuni za msingi za ulimwengu, yaani, stoicheia hapa.

Lakini wakati ulipowadia, Mungu alimtuma Mwanawe, aliyezaliwa na mwanamke, aliyezaliwa chini ya sheria, ili awakomboe wale walio chini ya sheria, ili tupate haki kamili ya kuwa wana. Kwa kuwa ninyi mmekuwa wana, Mungu alimtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu, roho aitaye, Aba, Baba. Kwa hivyo, wewe si mtumwa tena bali mwana; na kwa kuwa wewe ni mwana, Mungu amekufanya wewe pia kuwa mrithi.

Paulo anazungumzia kuwa chini ya walezi na wadhamini. Anaeleza hilo kama kuwa katika utumwa wa kanuni za ulimwengu huu, kanuni za msingi. Hili linaendana sana na Warumi 7. Unafanya kile unachojua ni kibaya, lakini huwezi kujizuia kukifanya, na kadhalika.

Kama tutakavyozungumzia hapa kwa ufupi, kanuni hizi za msingi, kama zinavyoitwa hapa, ni neno ambalo, katika ulimwengu wa Kigiriki na Kiyunani-Kirumi, linaweza kuhusisha roho. Na hii inaweza pia kupendekeza kwamba chini ya sheria, bila nguvu ya roho, unakabiliwa na majaribu ya adui, pia, ya kuvunja sheria, na hakuna mengi unayoweza kufanya kuhusu hilo mara nyingi. Wakati mwingine, bila shaka, unaweza kutii sheria.

Wakati mwingine, mara nyingi zaidi, kwa njia moja au nyingine, unaivunja. Na tukirudi kwenye Mahubiri ya Mlimani, bila shaka, unaivunja moyoni mwako mara nyingi sana. Kwa hivyo, ni hali isiyo na matumaini.

Kwa hivyo, kama sheria ingetolewa ambayo inaweza kutoa uzima, basi haki ingalipatikana kwa sheria. Lakini Maandiko yanasema kwamba ulimwengu wote ni mfungwa wa dhambi ili kile kilichoahidiwa, kilichotolewa kupitia imani katika Yesu Kristo, wapewe wale wanaoamini. Kwa hivyo, ulimwengu ni mfungwa wa dhambi, na ulimwengu wote unajumuisha wale walio chini ya sheria.

Na hii inaendana na kile Paulo anachosema katika Warumi 7. Tulipokuwa tukitawaliwa na asili yetu ya dhambi, tulikuwa tumefungwa; tulikuwa wafungwa. Chini ya agano jipya, ikiwa tumeungana naye hivi katika kifo chake, ambacho ubatizo ni mfano wa kutenda, hatupaswi tena kuwa watumwa wa dhambi. Dhambi haitawatawala kwa sababu hamko chini ya sheria bali chini ya neema.

Kwa hivyo, sheria huamsha ufahamu wa dhambi ndani yetu na hata humpa adui, ningesema, chombo dhidi yetu. Ni sheria iliyosimama dhidi yetu, kama Paulo asemavyo katika Wakolosai 2. Na hivyo, sheria, kwa maana hii, hivyo inatoa fursa kwa wale waliosimama, kanuni hizo za msingi za ulimwengu. Ni muhimu kutambua pia kwamba si wale walio chini ya sheria waliokuwa wana wa Mungu.

Hii inarudi nyuma, kwa kweli, mahali ambapo kifungu hicho cha kwanza kinatokea. Mwanzo 6, ambapo wana wa Mungu waliona kwamba binti za wanadamu walikuwa wazuri, wema, waadilifu, nao waliwachukua wengi walivyotaka. Hii inaonekana kuwa kundi la waigizaji wabaya, iwe ni malaika walioanguka au wafalme wa kale wa Mashariki ya Karibu au Wasethi, au shule yoyote ya mawazo unayotaka kujiunga nayo. Hawafanyi jambo jema.

Lakini wana wa Mungu, tulibishana, kibiblia, ni neno la mwisho technicus, neno la kiufundi. Linamaanisha wale wanaofanywa wana wa Mungu au watoto wa Mungu kwa kitendo maalum cha uumbaji. Kwa kuelewewa hivyo, linarejelea malaika na malaika katika Agano la Kale pekee, Ayubu 1 na 2, kwa mfano, pamoja na Mwanzo 6. Na linarejelea wale wanaokuwa wana au watoto wa Mungu kwa kupokea Roho Mtakatifu, kiumbe kipya.

Wanazaliwa upya. Wao ni viumbe wapya. Adamu, aliyeumbwa na Mungu, alikuwa mwana wa kwanza wa Mungu katika nasaba ya Luka.

Ili yote yaendane. Lakini kwa hivyo, watu walio chini ya sheria hawakuwa hivyo kwa sababu Bwana aliwatunza kama watoto wake na kadhalika, lakini hawaitwi kamwe wana wa Mungu. Sisi katika Agano Jipya, ingawa, tunaweza kuitwa hivyo kwa sababu sisi ni viumbe wapya.

Sisi ni matendo maalum ya burudani kutoka kwa Mungu. Na kwa hivyo, anaweza kutuita wana. Mungu alimtuma roho ya Mwanawe mioyoni mwetu, nasi pia si watumwa tena.

Sasa sisi ni wana. Ni muhimu kuelewa hapa, tukimalizia, kwamba kwa kuwa hivyo, tuna wajibu, lakini si kwa asili ya dhambi kuishi kulingana nayo. Kwa maana mkiishi kulingana na asili ya dhambi, mtakufa.

Lakini mkiua matendo mabaya ya mwili kwa Roho, mtaishi. Kwa sababu wale wanaoongozwa na Roho wa Mungu ndio wana wa Mungu. Kwa maana hampokei roho inayowafanya tena watumwa wa hofu, bali mnapokea roho ya uana.

Kwa njia yake, tunalia, Aba, Baba, na kadhalika. Kwa hivyo, hoja hapa ni hii: hoja ya matumizi, na labda ni vizuri kuishia kwenye hoja ya matumizi. Sisi ambao ni mahekalu ya roho, mahekalu ya roho kwa ujumla, sisi ambao ni wana au watoto wa Mungu kwa uumbaji mpya, tuna uwezo huu, uwezo huu ambao hawakuwahi kuwa nao kwenye agano la kale, ambao hakuna mtu aliyekuwa nao baada ya anguko, na kwamba kwa namna fulani hata Adamu, ambaye hakuwa na roho iliyokaa ndani yake, hakuwa nao.

Lakini hakika, hii ni tofauti kubwa kati yetu chini ya agano jipya na watu chini ya agano la kale. Tunaweza kuu matendo ya mwili, ya mwili, kama Paulo asemavyo, kwa nguvu ya roho. Au kama asemavyo katika Warumi 6, dhambi si lazima ikutawale kwa sababu hauko chini ya sheria bali chini ya neema.

Na kwa hivyo, ningeshauri dhidi ya kuchukua maelezo ya Paulo katika Warumi 7, ambayo mimi ni nani, sivyo? Uovu nisiotaka kuufanya, mimi nafanya, na kadhalika. Ningesema huo ni usemi wa I wa balagha. Na unaelezea maisha chini ya sheria, ambayo Paulo alijua vizuri sana. Lakini anasema hiyo sio njia unayopaswa kuishi tena.

Huna nguvu mbele ya dhambi. Baada ya kusema hivyo, tuseme wewe ni mtu ambaye amemjia Bwana hivi karibuni. Naam, unaleta mizigo mingi. Sote tuna nguvu.

Nilikuja kwa Bwana nilipokuwa katika programu ya PhD nilikuwa na umri wa miaka 27. Kwa hivyo, kuna mambo mengi, mitazamo mingi ya zamani na mambo ambayo ilinibidi kuyaondoa polepole kadri roho ilivyokuwa ikifanya kazi ndani yangu na kunisaidia. Lakini nakumbuka katika siku hizo za mwanzo, nilijiangalia na nikawaza, tazama, kuna mambo haya yote bado si sahihi.

Kwa hivyo, ninaelewaje hili? Na kwa hivyo nilisoma Warumi 7. Na nikawaza, ah, sawa, ikiwa hata Paulo mkuu alikuwa na tatizo hili, basi sijisikii vibaya sana. Lakini nilisoma Warumi 6 na 8. Na nikawaza, hapana, hilo haliendani. Unajua, Paulo hawezi kuwashauri Warumi kwa kiwango cha juu cha maisha kuliko yeye mwenyewe anavyopitia.

Hawezi kuwaambia, loo, siwezi kujizuia kutenda dhambi, Warumi 7. Lakini kwao, dhambi si lazima iwe bwana wenu kwa sababu hamko chini ya sheria bali chini ya neema. Hapana, hiyo ndiyo kanuni. Hamko chini ya sheria, lakini mko chini ya neema.

Kwa hivyo ndivyo ilivyo. Lakini bado, unakuja kwa Bwana. Unaleta vitu pamoja nawe. Itachukua muda kabla ya kuingia zaidi na zaidi katika uhuru wa Roho unaosoma katika Warumi 8. Unaweza kua matendo ya mwili kwa nguvu za Roho.

Inachukua muda. Ni utakaso. Kwa hivyo, Warumi 7 inatuambia kuhusu mwanadamu chini ya sheria.

Inatuambia kuhusu jinsi inavyoweza kuonekana kwa mwamini wa mapema. Unajua, unakua polepole kutoka hapo. Lakini haelezi maisha ya Mkristo.

Kwa hivyo, tuna maisha bora zaidi mbele yetu kuliko hayo. Tuna ahadi bora zaidi zilizotimizwa katika Kristo na nguvu ya maisha chini ya agano jipya. Na, bila shaka, hii inatimiza ahadi ya zamani ya Ibrahimu.

Tunaweza kuelezea ulinganifu kwa njia hii: kama Paulo asemavyo, baraka aliyopewa Ibrahimu iwafikie Mataifa kwa njia ya Kristo Yesu ili kwa imani tupate kupokea ahadi ya Roho. Kwa hivyo, baraka aliyopewa Ibrahimu ni ahadi ya Roho anayewajia Mataifa; tunaipokea kupitia Kristo kwa imani. Na hivyo, Paulo anaweza kusema katika Waefeso 1:13, ninyi pia mlijumuishwa katika Kristo mliposikia neno la kweli, injili ya wokovu wenu, mkimwamini mlitiwa muhuri ndani yake, Roho Mtakatifu aliyeahidiwa.

Na hivyo, tunaona utimilifu wa ahadi ya kale ya Ibrahimu. Na hiyo ndiyo fursa yetu chini ya agano jipya. Na hiyo inahitimisha maoni yetu.

Kwa hivyo, asante kwa umakini wako.

Huyu ni Dkt. Jeffrey Niehaus katika mafundisho yake kuhusu Theolojia ya Biblia. Huu ni kipindi cha 9 kuhusu Agano Jipya.